

Revisjonsrapport

2010.012.R.KLIF

Rana Gruber AS
Postboks 434
8601 MO I RANA

Revisjon ved Rana Gruber AS

Dato for revisjonen: 8.-11. november 2010
Rapportnummer: 2010.012.R.KLIF
Saksnr.: 2008/580

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Nancy Stien Schreiner

Fra Klima- og forurensningsdirektoratet:
Jorun Holme
Marie Nordby
Torild Kløvstad Halvorsen

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble presentert hos Rana Gruber AS under sluttmøtet for revisjonen 11. november 2010.

Klima- og forurensningsdirektoratet avdekket 4 avvik og ga 1 anmerkning under revisjonen.

Miljøriskovurderingen er ikke oppdatert eller dekkende for alle aktuelle forhold knyttet til ytre miljø.

Rana Grubers rapportering av utslipp til vann er ikke dekkende for virksomhetens faktiske utslipp

Virksomhetens oppfølging av internkontrollen er mangelfull i forhold til ytre miljø

Rana Grubers håndtering av farlig avfall har mangler

Virksomhetens oppfølging av forhold knyttet til ytre miljø kan forbedres

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Rana Gruber AS må sende en skriftlig bekreftelse innen **17. januar 2011** på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

19/11-2010 Jorun Holme Bjørn Bjørnstad
Dato revisjonsleder Klima- og forurensningsdirektoratet Seksjonssjef

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 971745517	Eies av: 953049724
Besøksadresse: Gullsmedvika, 8622 MO I RANA	Telefon: 75 15 33 55
Bransjenr. (NACE-kode): 07.100 - Bryting av jernmalm	E-post: nancy.schreiner@ranagruber.no

Kontrollerte anlegg

Navn: Rana Gruber AS, Gullsmedvika Rana Gruber AS, Storforshei	Anleggsnr: 1833.0023.01 1833.0015.01
Kommune: Rana	Anleggsaktivitet: Mineralsk industri, unntatt pukkverk
Fylke: NORDLAND	Risikokl. 2
Tillatelse gitt: 11.01.1994 (Gullsmedvika) 9.9.1976 (Storforshei)	Tillatelse sist oppdatert: 26.3.2008 9.9.1976

2. Revisjonens omfang

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Klima- og forurensningsdirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved

- å granske dokumenter
- å intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- å verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema:

internkontroll	tillatelse
risikovurdering	substitusjon
utslippskontroll	REACH
farlig avfall	sikkerhetsdatablader

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter revisjonen

Rana Gruber AS plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Etter Klifs vurdering er det særlig viktig å avklare mulig avrenning og utlekking fra SNIM-avgangen i avvik 1 og usikkerheten i utslipp av Lilafloet i avvik 2. For at Klima- og forurensningsdirektoratet skal kunne avslutte saken, må Rana Gruber AS innen 17. januar 2011 sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (postmottak@klif.no) til Klima- og forurensningsdirektoratet v/ Jorun Holme

4. Gebyr for revisjonen

Rana Gruber AS er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 3 (jf. varselbrev fra Klima- og forurensningsdirektoratet datert 16. mars 2010). Dette betyr at dere skal betale kr. 77 600,- i gebyr for den gjennomførte revisjonen. Vi vil ettersende faktura med innbetalingsblankett.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for revisjon (flerdagstilsyn). Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljøverndepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 22. november 2010. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Klima- og forurensningsdirektoratet.

Klima- og forurensningsdirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Klima- og forurensningsdirektoratets postjournal på www.klif.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

Fylkesmannen i Nordland, ved miljøvernabdelingen
Rana kommune

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1: Miljørisikovurderingen er ikke oppdatert eller dekkende for alle aktuelle forhold knyttet til ytre miljø.

Avvik fra: forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 2. ledd, pkt. 6

Kommentarer:

Risikovurderinger i virksomhetens HMS-arbeid har lite fokus på ytre miljø. Flere aktuelle risikoforhold er ikke vurdert eller tilstrekkelig dokumentert.

Som eksempel nevner vi:

- Avrenning fra "SNIM-avgangen", som er mellomlagret på industriområdet i påvente av å bli benyttet som råstoff i videre prosesser er ikke risikovurdert. Enkelte analyser av mulig avrenning /utlekking av kjemikalier (Lilaflo) fra "SNIM-avgangen" ble utført i september 2004, men ytterligere analyser eller vurderinger av evt. miljøkonsekvenser ved lagring av disse massene er ikke gjennomført.
- Råstoffanalyser, mht innhold av tungmetaller, av malmen fra Mauritania foreligger ikke. Sporelementanalyser av råmalm fra egne gruver er gjennomført i 2006.
- Spilloljetank ved verkstedet på Storforshei er ikke vurdert mht risiko for lekkasje og behov for forebyggende vedlikehold.
- Risikovurdering av tankanlegg for dieselfylling ved gruve er utført (13.11.2009), men det er ikke dokumentert at konkrete tiltak er prioritert eller fulgt opp.
- Utslipp til luft fra avbrenningsanlegget for gummi (tillatelsens pkt.3.1.) er ikke kvantifisert eller vurdert mht miljømessig betydning.

Arbeidet med en helhetlig risikovurdering, hvor også temaet ytre miljø inngår, er under arbeid og vil bli gjennomført i løpet av 2010.

Revidering av prosedyre for risikokartlegging (datert 08.10.2004) pågår, og utkast til oppdatert prosedyre foreligger for "HMS-kartlegging og risiko- vurdering".

Avvik 2: Rana Grubers rapportering av utslipp til vann er ikke dekkende for virksomhetens faktiske utslipp

Avvik fra:

- Utslippstillatelse for Rana Gruber AS oppredningsverket datert 11.01.94, sist endret 26.3.08 pkt 8.2 og
- forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 2.ledd, pkt 6

Kommentarer:

Virksomhetens målinger av utslipp skal være representative for det faktiske utslippet, og virksomhetens kontroll av egne utslipp skal være kvalitetssikret i henhold til tillatelsen.

Rana Gruber rapporterer årlig sine utslipp av Lilaflot D 817M til Klif. Størrelsen på utslippet beregnes ut fra analyser av konsentrasjonen av Lilaflot ved pumpestasjonen til utslippspunkt A, samt vannmengden. Analysene av konsentrasjonen av Lilaflot ble sist utført i 2004, og dette tallet benyttes i beregningen av dagens utslipp. Virksomheten opplyser at produksjonen har vært stabil i tiden siden analysene ble utført. Forbruket av Lilaflot er forholdsvis stabilt i prosessen, men virksomheten opplyste at små justeringer gjøres. Vannmengden blir ikke målt, den beregnes ut fra pumpekapasiteten på pumpene ved vanninntaket. Den rapporterte mengden av Lilaflot som slippes ut til sjø er forbundet med stor usikkerhet.

Det vises til brev fra Klif datert 29.1.2010 om egenkontrollrapportering for bedrifter og avfallsdeponier 2009: ”Bedriften har selv ansvaret for at ethvert utslipp av betydning for miljøet blir rapportert til myndighetene. Rapporteringen omfatter de komponenter som er spesifikt regulert i tillatelsen, samt utslipp av øvrige relevante komponenter som følger av bedriftens virksomhet. Det er bedriftens ansvar å holde oversikt over samtlige utslipp fra virksomheten samt å etablere et system for å vurdere hva som er relevante utslipp for rapportering til myndighetene. ”

Rana Gruber AS har i sin egenkontrollrapport til Klif ikke rapportert om utslippet til vann fra gruveområdet i Ørtfjell. Det ble gjennomført analyser av avrenningen fra gruveområdet i 2007 og 2008, som er sendt Klif. Det er også blitt utført analyser av avrenningen i juni 2010.

Avvik 3: Virksomhetens oppfølging av internkontrollen er mangelfull i forhold til ytre miljø

Avvik fra: forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 2.ledd, pkt 2 og 7

Kommentarer:

Virksomhetens dokumenterte internkontroll er under revidering. Virksomheten opplyste at den planlegger sertifisering i henhold til ISO:9001 i 2011 og at de deretter har som mål å bli sertifisert i henhold til ISO:14001. Flere sentrale rutiner og måldokumenter var ikke ferdigstilt, og avviket er basert på de dokumentene som forelå under revisjonen.

Internkontrollforskriften stiller krav til at virksomheten skal sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Under revisjonen fremkom det at den skriftlige internkontrollen var dårlig kjent blant ansatte ved virksomheten. Virksomheten opplyste om at det planlegges en opplæring av ansatte i internkontroll og farlig avfall.

Virksomheten har en mangelfull registrering og oppfølging av avvik i forhold til ytre miljø. Eksempelvis rapporteres ikke oljelekkasjer fra maskiner i gruveområdet i avvikssystemet. For 2010 er det kun registrert et avvik knyttet til ytre miljø. For dette avviket er det ikke registrert ansvarlig person eller gitt tidsfrist for å utbedre tiltak.

Avvik 4: Rana Grubers håndtering av farlig avfall har mangler

Avvik fra:

- forskrift om behandling og gjenvinning av avfall (avfallsforskriften), §§11-5, 11-12 og
- forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 2.ledd, pkt.5

Kommentarer:

Rana Gruber har verksteder lokalisert ved henholdsvis gruva i Ørtfjell, Storforshei og Gullsmedvika.

Ved verkstedet i gruva var det to avløp i gulvet. Det ene avløpet var ved siden av tanken som brukes til oppsamling for spillolje. Dersom det blir en lekkasje av spillolje, vil denne kunne renne ned i avløpet og videre ut i Ranaelva.

Enkelte fat/holdere med farlig avfall mangler merking.

Rana Gruber har et eget område for lagring av fat med spillolje i Gullsmedvika. Området er tilknyttet oljeutskiller. Under kontrollen ble det observert at området ikke ble benyttet til farlig avfall, men til lagring av containere og fat for andre typer avfall. Fatene var ikke merket, og måtte åpnes for å være sikker på at avfallet ikke var farlig avfall.

I 2010 har 16 tonn farlig avfall (data fra Norbas) fra Storforshei blitt deklartert med feil EAL-kode. Ved kontroll av deklarasjonsskjema var EAL-kode 130201 blitt benyttet. Denne koden eksisterer ikke.

Virksomhetens eksisterende rutine for håndtering av farlig avfall er mangelfull og er ikke i samsvar med vanlig praksis. Det ble opplyst at rutinen er under revisjon.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1: Virksomhetens oppfølging av forhold knyttet til ytre miljø kan forbedres

Kommentarer:

Ytre miljø er ikke tema på ledelsens gjennomgang i virksomheten. Interne mål for ytre miljø omfatter kun myndighetskrav og ikke egne krav om kontinuerlig forbedring.

8. Andre forhold

Reduksjon av utslipp av Lilafлот til sjø

Virksomheten opplyste at de arbeider med å utrede tekniske muligheter for å redusere utslipp av Lilafлот til sjø ved å gjenvinne vannet i SNIM-prosessen. Virksomheten anslår at det er potensial for å redusere utslippet av Lilafлот med over 90 %. Det er planlagt å iverksette tiltakene i løpet av 2011.

Overrislingsanlegg

Virksomheten opplyste at nytt overrislingsanlegg ble etablert på sensommeren 2010 som et virkemiddel for å forhindre uønsket støvflukt fra ferdigvare som lagres utendørs på området i Gullsmedvika.

Oversvømmelse på indre område

Virksomheten hadde i oktober 2010 en oversvømmelse på det indre området i Gullsmedvika grunnet en tett avløpsledning. Virksomheten hadde utslipp av avgangsmasse til sjø som ikke gikk via utslippspunktene angitt i tillatelsen. Hendelsen er registrert i virksomhetens avvikssystem og vil bli rapportert i virksomhetens egenrapportering til Klif for 2010.

REACH

Spørreskjema (REACH-EN-FORCE 1) som er et felles ECHA-prosjekt ble gjennomgått og besvart. Spørreskjemaet har fokus på to hovedområder: 1) om virksomheten har oppfylt sine forpliktelser i forhold til preregistrering/registrering og 2) om virksomheten har sikkerhetsdatablader på nasjonalt språk med 16 punkter i henhold til artikkel 32 pkt 6 i REACH-forordningen. Rana Gruber AS er framstiller i REACH sammenheng. Virksomheten opplyste at sikkerhetsdatabladene vil bli oppdatert i henhold til REACH når nytt vedlegg II til forskriften er vedtatt.

Søknader om ny tillatelse fra Klima- og forurensningsdirektoratet

Rana Gruber AS har søkt om en midlertidig utvidelse av utslippstillatelsen til Klif som følge av økt produksjon. Søknaden er til behandling hos Klif. Virksomheten arbeider med å utarbeide søknad om en ny samlet tillatelse for aktiviteten i Ørtfjellet og i Gullsmedvika. Søknaden forventes å bli sendt til Klif før sommeren 2011.

Tiltak for å redusere utslipp av olje fra gruverigger/tunellrigger

Det er blitt montert nivååmalere og lekkasjesikring på gruverigger/tunellrigger som minimerer mengden av utslipp av olje ved eventuelle lekkasjer.

Behandling av naboklager

Virksomheten opplyste at de har høyt fokus på å følge opp naboklager, og har besluttet at naboklager skal håndteres av ledelsen.

Ansvarsfordeling mellom Rana Gruber og Leonhard Nilsen & Sønner AS (LNS)

Rana Gruber har engasjert LNS som underentreprenør for gruvevirksomheten, og stiller krav til LNS om at de skal følge Rana Grubers retningslinjer knyttet til HMS. LNS har nylig ansatt en HMS-ansvarlig for sin virksomhet på Rana Grubers område.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Åpningsmøte 8. november 2010: Informasjon fra Klima- og forurensningsdirektoratet om gjennomføringen av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner fra 8.-10. november 2010.

- 10 personer ble intervjuet
- befaringer til følgende steder
 - Oppredningsverket på Gullsmedvika
 - Verkstedet på Storforshei
 - Gruveområdet i Ørtfjell

Avsluttende møte 11. november 2010: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- aktuelle lover og forskrifter
- korrespondanse mellom virksomheten og Klima- og forurensningsdirektoratet
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- utslippstillatelsene fra Klima- og forurensningsdirektoratet

I vedlegg 2 har vi satt opp en liste over dokumenter som var viktige som dokumentunderlag for revisjonen.

VEDLEGG 1

Deltagere ved Klima- og forurensningsdirektoratets revisjon ved Rana Gruber AS, 8.-11. november 2010

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
KHMS-sjef	X	X	X
Driftssjef	X	X	X
Driftssjef Colorana	X	X	X
Konstituert administrerende direktør	X	X	X
Bas mekanisk verksted	X	X	
Laboratoriesjef	X	X	X
Driftsassistent	X		
Oppredningssjef	X	X	X
Verneleder	X	X	X
Markedssjef	X	X	X
Operatør lab		X	

Klima- og forurensningsdirektoratets revisjonsgruppe:

Jorun Holme, revisjonsleder

Marie Nordby, revisor

Torild Kløvstad Halvorsen, revisor

VEDLEGG 2

Dokumentunderlag for Klima- og forurensningsdirektoratets revisjon ved Rana Gruber AS, 8.-11. november 2010

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover, forskrifter og lignende:

Dokumenter fra Klifs arkiv:

- Egenkontrollrapporter fra Gullsmedvika og Storforshei 2008, 2009
- Undersøkelse av avrenning fra Rana Gruber 2007/2008 (Molab AS)

Dokumenter mottatt fra virksomheten i forkant av revisjonen:

- Referat fra ledelsens gjennomgang i mars 2010 for SNIM, Colorana, Gruva, Oppredningsverk
- Organisasjonskart Rana Gruber AS
- Miljøavvik 2009 og 2010
- Oversikt over Rana Grubers internkontrollsystem
- Overordnet flytskjema Oppredningsverket (dok id 3.3.1.3.1)
- Risikovurderinger for Sligsilo, Vika, Underjordsgruve, Dieselfyllingsplass Tankanlegg Gruve, Oljelekkasje Ørtfjellet, Råmalmsilo.
- Sikkerhetsdatablad Lilafлот D 817M

Dokumenter mottatt fra virksomheten under revisjonen:

- Avvik nr 2010/00084 Oversvømmelse på indre område Rana Gruber Gullsmedvika.
- Intern rutine: Overordnet avviksprosedyre, Dok. ID: 00206, ref.nr. 1.2.9
- Vernerunde og vernemøte Gruve, Møtereferat 08.07.2010
- Revisjonsplan 2010 Interne revisjoner
- 2 Revisjonsplan 2011 Interne revisjoner
- Intern rutine: Håndtering av kjemikalier og oppfølging av stoffkartotek
- Intern rutine: Håndtering av farlig avfall (Spesialavfall), Dok. ID: D00210, ref. 1.3.2.3
- HMS-målsetning Rana Gruber AS, Dok. ID: D00764, ref. 1.4.4, datert 30.05.2008
- Tiltak som må gjennomføres for å fjerne all Lilafлот til sjø
- Dagens situasjon for utslipp til sjø av Lilafлот
- Certificate of analysis: M/V Ocean Bridge 10/067, datert 11.08.2010
- Oppfølging etter systemrevisjon. Brev til SFT fra Rana Gruber datert 11.11.2004
- Kontrollplan Oppredningsverket, ref. 3.3.1.2.2, Dok ID: D00525
- Rapport Arbeidsmiljømålinger 2010. Colorana 1 og Colorana 2, datert 24.03.2010
- Rapport. Prøvetaking og analyse av vann fra Ørtfjell, datert 15.07.2010
- Utdrag fra: "Strategiplan Rana Gruber", som er under utarbeidelse for 2011
- Analysesertifikat PI07001350 Råmalm, datert 18.01.2007
- Sikkerhetsdatablad "Råmalm Ørtfjellet", datert 06.11.2010
- Sikkerhetsdatablad "Avgang fra oppredningsverket, Gullsmedvika", datert 06.10.2010
- Rana Gruber AS, Gullsmedvika container og dunkoversikt
- Statistikk på mottatt avfall, Rana Gruber, avd. Storforshei 2009
- Statistikk på mottatt avfall, Rana Gruber, avd. Vika 2009
- Sikkerhetsdatablad Colorana CM-1C, datert 30.05.2006
- Sikkerhetsdatablad "Colorana CR01-20D, -50D, -60D, -70D, -80D, -100D, Colorana CRM-1075D, -1080D" (Hepatitt), datert 20.02.2007

- Discharge Port Analysis: SNIM råslig GMAB, MV "Ocean Bridge", datert 16.09.2010
- Discharge Port Analysis: SNIM råslig GMAB, "MV Star Canopus", datert 14.05.2010
- Magnetite concentrates, Doc.no.: IP-E-064A, rev. 001, datert 09.09.2008
- Intern rutine: HMS-kartlegging og risikovurdering – ikke endelig utgave, Uoffisiell utskrift datert 10.11.2010
- Intern rutine: Prosedyre for risikokartlegging, Dok.nr. D00201, ref. 1.3.1.5, datert 08.10.2008 –under revisjon, skal erstattes med prosedyre HMS-kartlegging og risikovurdering (27)
- Handlingsplan 2010 – Helse, miljø og sikkerhet
- Rana Gruber AS/RG Minerals AS, Technical Iron Oxides, Chemical composition, dok.no. IP-E-064, rev. 002, datert 13.09.2005
- Intern rutine: Instruks for tømning av oljeutskiller etter vaskerom verksted, Nr: AH-V-4.8, datert 26.11.1992
- Tilstandskontroll av olje- og bensinutskillere Rana Gruber AS, Gullsmedvika, datert 19.02.2008
- Dokumentasjon på innlevert PCB-armatur: Oversikt over PCB-holdige armaturer